

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

AVUSTURYA NEFRET SUÇLARI İLE MÜCADELE REHBERİ

NESAM

Nefret Suçları ve
Ayrımcılıkla Mücadele

İçindekiler

NEFRET SUÇU NEDİR?	4
NEFRET VAKALARI VE NEFRET SUÇLARI NE TÜR DURUMLARI KAPSAR?	10
BAZI ANAHTAR KAVRAMLAR	12
NEFRET SUÇLARINA İLİŞKİN YASAL DÜZENLEMELER NELERDİR?	14
NEFRET SUÇLARI VE İLETİŞİM SUÇLARININ İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ İLE İLİŞKİSİ NEDİR?	18
NEFRET SUÇLARINA UYGULANAN CEZAİ YAPTIRIMLAR NELERDİR?	20
KANITLARIN KORUNMASI VE BİLDİRİME İLİŞKİN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR NELERDİR?	30
TAKİP EDİLMESİ GEREKEN YASAL SÜREÇ NEDİR?	34
BAZI EMSAL KARARLAR.....	36
RESMİ VE SİVİL TOPLUM DESTEK MEKANİZMALARI NELERDİR?	38
BAŞVURULABİLECEK YASAL MERCİLER VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI.....	42

NEFRET SUÇU NEDİR?

Nefret suçunun Almancası olan “Hassverbrechen” ifadesiyle Avusturya yasalarında açık şekilde tanımı bulunmamakla birlikte, yüksek mahkeme kararlarında ve daha çok Avrupa Birliği organlarının yayımladığı çeşitli kararnamelerde somut tanıma rastlanabilmektedir.

Nefret suçu; bir kişiye veya gruba karşı ırk, dil, din ve benzeri nedenlerle duyulan önyargıyla işlenen ve yasaya göre cezayı gerektiren suçlar olarak tanımlanabilir.¹

İrkçılık ve yabancı düşmanlığı, adi bir suç olmaktansa evrensel olarak değerlendirilmesi gereken unsurlar haline gelmiştir. Avrupa genelinde çıkarılan kararname ve kanunlar da bu suçlara yaptırım uygulanmasında yardımcı olmaktadır. Bu konuya ilişkin en güncel düzenlemelerden biri Avrupa Birliği bünyesinde yayımlanan İrkçılık ve Yabancı Düşmanlığına Karşı Kararname'dir (EU-Rahmenbeschluss gegen Rassismus und Fremdenfeindlichkeit).

01

¹ OSCE - ODIHR, Prosecuting Hate Crimes, A practical Guide (21.06.2019), <https://www.osce.org/odihr/prosecutorsguide?download=true>, 15.

Anadolu Ajansı

Avusturya’da Mağdur Hakları (Opferrechte)

Nefret suçları kesin bir mesaj içerir: “Sen ve senin gibiler burada istenmiyorsunuz!” Mağdur sözlü saldırılarda, bireysel olarak suçun işlenmesini önleyecek bir şey yapamaz, aksine çoğu kez verilen mesajı kabullenir. Toplumsal ve bireysel anlamda ağır sonuçlarına rağmen bu tarz suçlar genelde önemsiz suçlar kapsamında kayda alınır ve genel itibarıyla asıl etkileri, ortaya çıkardıkları ayrıştırıcı korku ve güvensizlik ortamı dikkate alınmaz. Nefret suçlarında genelde mağdurların yaşadığı zor durumların gerek çevre ve akrabalar gerekse olayı kayda alan görevliler tarafından küçümsenmesi kişiye ikinci bir mağduriyet yaşatır. Bu durum da suçun ve failin ortaya çıkarılmasını önler ya da geciktirir.

Ceza Usul Kanunu’nun 66. (Strafprozessordnung) maddesi ve sonraki maddeler, mağdurlara devletin tanıdığı (von Amts wegen) hakları içermektedir.

Avusturya’da ceza davalarında mağdurlar için ücretsiz süreç desteği imkânı sunulur. Bu destek mağdurun özel ihtiyaçlarına göre uyarlanabilmektedir. Yine mağdurlara mahkeme masrafları için dava yardımı (Verfahrenshilfe) yapılabilir. Ceza davasında da sonuç ne olursa olsun mağdur, psikolojik ve hukuki süreç desteği yoluyla hem sosyalleştirilir hem de davanın mağdurun bilgisi dahilinde ilerlemesi sağlanır.

Reşit olmayan çocuklar ile cinsel suç ve şiddet mağdurları, normal mağdur haklarından yararlanmanın yanında, özellikle korunmaya muhtaç mağdur sınıflandırmasına girer. Başka mağdurlar da istisnai olarak yine yaş, ruhsal durum ve suç tipine göre özellikle koruma altına alınabilir. Bu kişiler ön soruşturma sırasında kendi cinsiyetlerinde bir kişi tarafından, ayrı bir odada sorgulanmayı talep edebilir, yine kendi cinsiyetlerinden bir kişinin tercüman olarak atanmasını isteyebilir.

Avusturya’da İslam Karşıtı Saldırıları

Özellikle 11 Eylül saldırılarıyla birlikte başlayan ve Müslüman imajını terörle özdeşleştiren algı ortamı, 2015’ten itibaren gelen mülteci akını ve 2020 senesinde Viyana’da gerçekleşen terör saldırısının ardından daha fazla kendini göstermiştir. 2021 senesinde de camiler halen İslam karşıtlarının ve radikallerin hedefi olmaya devam etmektedir.

Nitekim son yıllarda Müslüman karşıtı ırkçılığın örnekleri Avusturya’da da sıklıkla kendini göstermiştir. 2014 senesinde domuz iç organları ve burnunun cami önüne asıldığı saldırı, İslam’a ve Müslümanlara karşı artan tehdit ortamının bir örneği olarak görülebilir. Yetkililer saldırıyı doğrulamış ve soruşturma başlatmıştır. Bu ve benzeri olaylarda çoğunlukla faillerin kimliği belirsiz olması sebebiyle soruşturmalar sonuçsuz kalabilmektedir. Yine de saldırının kayıt altına alınması tehdidin ne seviyeye geldiğinin görülmesi açısından çok önemlidir.

Bunun dışında yine Viyana’da bulunan İmam Hatip Okuluna domuz başı konularak yapılan saldırı ve yine başka bir caminin haç işareti çizilerek boyanması gibi örnekler kurumlara yapılan ırkçı saldırılar olarak kayda geçmiştir. Bir başka olayda Viyana’nın 20. bölgesinde camiye giren bir grup, namaz kılan imam ve cemaati camiden zorla çıkarmaya çalışmış ve silahla tehdit etmiştir. Bu tarz kişiye veya kuruma yapılan İslam karşıtı saldırılarda mutlaka yetkililer haberdar edilmeli, elden geldiğince olay yerindeki kanıtlar bozulmadan polisin incelemesi için beklenmeli, kamera kayıtları ve şahitlerin bilgileri gibi kanıtlayıcı unsurlar yetkililerle paylaşılmalıdır. Bu saldırılarda suçluları cesaretlendirenin polise bildirimde bulunulmaması ya da faillerinin kanıt yetersizliği sebebiyle tespit edilmesinin zor olması olduğu unutulmamalıdır.

Anadolu Ajansı

NEFRET VAKALARI VE NEFRET SUÇLARI NE TÜR DURUMLARI KAPSAR?

Nefret suçları, kurbanın şahsına yönelik, kendisiyle tanışıklıktan doğan, doğrudan bir kişisel düşmanlık değil, toplumun belli gruplarıyla olan ilişkisinden kaynaklanan ve kendini şiddet ve nefret içerikli tutum ve davranışlarda gösteren suçlar olarak tanımlanır. Toplumun belli bir kesimini tolere edememekten ve genelde azınlıklara karşı duyulan önyargılardan kaynaklı bu suçlar, toplumu bölerek şiddet ortamı doğurmaktadır.²

02

² OSCE, Gesetze gegen Hate Crime, Ein praktischer Leitfaden, 7.

Yine kişinin görünür semboller taşıması ve dışarıya kimliğini belli etmesi, önyargılardan kaynaklanan saldırı riskini artırır. Bunlar arasında; ırkçı saldırılar, din karşıtı motiflerle aşağılama ya da aynı sebeplerle bu grupların kurumlarına ve gruba ait olduğu değerlendirilen kişilere verilen zararlar yer alabilir. Din kaynaklı ırkçı saldırıların hedefinde özellikle Müslümanlar, Yahudiler vb. azınlıkta kalan inanç grupları ve yine bu grupların kurumları, mezarlıkları, ibadethaneleri olabilmektedir.

Nefret suçlarında cezayı gerektiren davranışlar; kurbanın menşei, ten rengi, dini, etnik kökeni veya cinsel yönelimi gibi unsurlara dayanan önyargılardan kaynaklanır.

Avusturya'da nefret suçları ile ilgili kanunlar 1 Ocak 2016 itibarıyla ağırlaştırılmış ve internet yoluyla işlenen nefret suçları da yasaya dahil edilmiştir.

Bu bağlamda ırkçılık, İslam düşmanlığı, antisemitizm, cinsiyetçilik, eşcinsel fobisi gibi kavramlara karşı bilincin artırılmasına da nefret suçlarının kapsamının anlaşılmasına fayda sağlar. Avusturya'da yaşayan etnik ya da dini azınlıkların kendileri nefret suçu mağduru olabilecekleri gibi, kendilerinin başka gruplara yönelik eylem ve söylemlerinin de nefret suçu oluşturmaması, bu tür eylem ve söylemlerden kaçınmaları büyük önem taşımaktadır.

Anadolu Ajansı

BAZI ANAHTAR KAVRAMLAR

- **Nefret Söylemi:** Avrupa Meclisi Bakanlar Komitesinin R (97) 20 numaralı tavsiyesinde nefret söylemi; “ırkçılık, yabancı düşmanlığı, antisemitizm veya hoşgörüsüzlük temelinde kurulan ve bunları teşvik eden, haklı gösteren, göçmenlere ve azınlıklara karşı agresif, nasyonal sosyalist, ayrımcı veya düşmanca içerikli söylemler” şeklinde tanımlanır.

İnsan Hakları Mahkemesinin tanımına göre de nefret söylemi, nefret temelli hoşgörüsüzlüğü teşvik eden, haklı gören ve savunan her türlü açıklamayı içerir.

03

- **Hakaret (Beleidigung):** Avusturya Ceza Kanunu'nun 115. maddesiyle yaptırıma tabi tutulan hakaret suçu, karşıdaki kişinin hareket, söz ve davranışlarla aşağılanması veya küçük görülmesi şeklinde tanımlanabilir.
- **Tahrik (Verhetzung):** Avusturya Ceza Kanunu'nun 283. maddesinde verilen din, dil, ırk, köken, cinsel yönelim vb. sebeplerle halkı bir kişiye/gruba karşı provoke etmek, ona karşı nefrete teşvik etmek olarak tanımlanabilir.
- **Nasyonal-Sosyalizmi tekrar etkinleştirme (NS-Wiederbetatigung):** Neonazi, ırkçı ve antisemitik ifadeler ve davranışlar sergileyerek nasyonal-sosyalist partiyi ve inançlarını savunmak olarak tanımlanabilir.
- **İftira (Verleumdung):** Kişiye yalan ve haksız yere suç unsuru teşkil eden bir davranış atfetmektir.
- **Kamu Suçu (Offizialdelikt):** Herhangi bir ihbara gerek kalmadan, devlet organlarının kendiliğinden soruşturma başlattığı suçtur.
- **Özel Şikayet Suçu (Privatanklagedelikt):** Yalnızca mağdur kişinin isteği üzerine faile karşı soruşturma başlatılan suçtur.

NEFRET SUÇLARINA İLİŞKİN YASAL DÜZENLEMELER NELERDİR?

- **Yasaklar Yasası (Verbotsgesetz 1947):** Diğer bir tabirle Nasyonal-Sosyalizmi Tekrar Etkinleştirme Yasası (NS-Wiederbetätigungsgesetz) 1947 senesinde kararlaştırılmış ve bu zamana kadar geçerliliğini korumuştur. Asıl itibarıyla Avusturya'nın tekrar nasyonal-sosyalist partili düzene girme tehlikesinin önüne geçilmek istenmiştir. Yasanın yürürlükteki en önemli 3. maddesinde (Wiederbetätigung) nasyonal sosyalist partiyi ve onun ideallerini herhangi bir şekilde benimsemek ve uygulamak yasaklanmıştır. Bu yasanın 3f. maddesiyle nasyonal sosyalist amaçla işlenen cinayet, darp ve kundaklama gibi suçlarda cezalar daha da ağırlaştırılabilir.

04

Anadolu Ajansı

- **Avusturya Ceza Kanunu (Strafgesetzbuch):** Ceza Kanunu'nda özellikle nefret suçu kapsamına giren ve 283. maddede sayılan din, dil, ırk gibi özelliklere karşı toplumu tahrik etmeye yönelik suçlar cezaya tabi tutulur. Bu maddenin geçmişi 1945 senesine dayanmaktadır. Maddede hangi insan gruplarının nefret suçu mağduru olabildiği de belirtilir. Bununla birlikte cinsiyet, yaş, cinsel eğilim ve ten rengi unsurları 2012 senesinde nefret suçu kapsamına alınmıştır. Bir sonraki değişiklik ise 2015 Ceza Kanunu reformuyla gündeme gelmiştir. 2016 senesi itibariyle yürürlüğe giren Avusturya Ceza Kanunu 107c. maddesiyle de telekomünikasyon ve iletişim araçları yoluyla kişiyi rahatsız etme, taciz etme de yine cezaya tabi tutulmuştur. Bunun yanı sıra suça ve terörist eylemlere teşvik etme ile din öğretilerinin aşağılanması ve kişiye hakaret de yine bu yasaya göre cezaya tabidir.
- **Medya Yasası (Mediengesetz):** Medya hukukuna ilişkin bu yasa medya ve düşünce özgürlüğünün korunmasını amaçlar. Bununla birlikte kişilik hakları da 1981 yılından itibaren yürürlükte olan 6. madde ile koruma altına alınmıştır. Telekomünikasyon ve iletişim araçlarının sahiplerine bu yasayla daha çok sorumluluk verilmektedir.

NEFRET SUÇLARI VE İLETİŞİM SUÇLARININ İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ İLE İLİŞKİSİ NEDİR?

05

Fikir ve medya özgürlüğü Avusturya'da önemli yere sahiptir. Nefret söylemi ve ifade özgürlüğü arasında ise belirgin bir çizgi yer alır. Adından da anlaşılacağı üzere nefret söylemlerini diğerlerinden ayıran en önemli özellik, normal eleştirinin ötesinde, nefret unsurunun daha ağır basmasıdır. Özellikle bir dine mensup kişilerin inançlarını aşağılayan ve provoke eden söylemlerde, barışı sağlamak için bir sınır belirlenmeye çalışılmıştır.

Nefret söylemleri doğrudan hakaret, korkutma ve kışkırtma olabileceği gibi, söz, resim ve video yoluyla da paylaşılabilir. Avusturya'da Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesiyle koruma altına alınan ifade özgürlüğü (Meinungsäußerungsfreiheit), temel hak ve özgürlüklerin başında yer alsa da toplum sağlığı, ulusal güvenlik, toplum düzeni gibi belli sebeplerle devre dışı bırakılabilir.

Özellikle 2013 senesinde Yargıtay'dan çıkan Hz. Muhammed ile ilgili kararda³, yapılan kötü yorum ve hakaretlerin düşünce özgürlüğüne aykırı olarak kısıtlandığı, fakat farklı dinlere mensup inananlar arasındaki barışı, diğer bir deyişle toplumdaki dini barışı korumaya yönelik böyle bir kısıtlamanın hukuken doğru olduğu vurgulanmıştır. Aynı kararda ayrıca, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının da eleştirel değer yargılarına verilen önceliklere rağmen sınırsız bir düşünce ve eleştiri özgürlüğü tanımadığı belirtilmiştir.

³ OGH 11.12.2013, 15 Os 52/12d („Mohammed-Entscheidung“).

NEFRET SUÇLARINA UYGULANAN CEZAI YAPTIRIMLAR NELERDİR?

AVUSTURYA CEZA KANUNU (STRAFGESETZBUCH)

Avusturya Ceza Hukukunda nefret suçları birkaç madde altında yaptırıma tabidir. Nefret suçu başlığı altına girmeyen fakat mağdura karşı nefret duygularıyla ve önyargılarla işlenen suçlarda ise bu durum cezayı ağırlaştırma sebebidir. Mağdura karşı nefret hissi, toplumun belli kesimlerine ait -ırk, din, dil, cinsiyet, etnik aidiyet, dünya görüşü, ten rengi, engel, yaş, cinsel eğilim gibi- özellikleri içine almasından kaynaklanmalıdır.

06

Nefret suçlarında iç ve dış etkenler birlikte değerlendirilir. Bu sebeple nefret suçu ve gerektirdiği ceza tespit edilmeden önce -ayırımı düşünce olmasaydı, aynı suç aynı şiddetle işlenir miydi?- hipotezi yardımcı olabilir.

Avusturya Anayasal Koruma Raporu'nda (Verfassungsschutzbericht) senelik verilen suç istatistikleri, nefret suçlarının bir kısmını içerir. Kanıt yetersizliği sebebiyle kovuşturmaya son verilmesi veya ilgili suçların polis kayıtlarında nefret suçu olarak değerlendirilmemesi de kayıt altına alınan nefret suçlarının oranını etkileyebilmektedir.

- **Tahrik Suçu (Verhetzung - Madde 283)**

Avusturya Ceza Hukukunun nefret suçlarını doğrudan ilgilendiren en önemli maddelerinden biri 283. madde ve içerisinde yer alan toplumu tahrik etmeye yönelik suç unsurudur. Tahrik suçu, barış suçları arasında yer alır ve kamu güvenliğini tehdit etmesi sebebiyle de özellikle tehlikelidir. Tahrik suçu aynı zamanda bir ifade suçudur, diğer bir deyişle tahrik suçu ifade özgürlüğü kapsamında kabul edilmez. İfadelerin içeriği yorumlanırken, normal ve tarafsız bir kişinin ifadeyi nasıl algılayabileceği baz alınır. Burada kelime anlamının yanı sıra dış etkenler ile failin ve mağdurun ifade tarzı, eğitim durumu, alışkanlıkları da göz önünde bulundurulur.

Bu maddeye göre;

Kiliseye veya dini cemaate veya diğer bir ırkı, ten rengi, dili, dini, dünya görüşü, uyruğu veya milli ve etnik geçmişi, cinsiyeti, engeli, yaşı veya cinsel tercihinine göre tanımlanan bir insan grubuna veya bu grubun bir üyesine karşı, bu gruba aidiyetleri sebebiyle toplumu tahrik eden veya nefrete teşvik eden,

Yukarıda sayılan niteliklerden kaynaklı şekilde, bir gruba veya bir kişiye, bu gruba aidiyeti sebebiyle, insan onurunu yaralayıcı, halk arasında aşağılayıcı ve küçük düşürücü bir şekilde hakaret eden,

Ulusal veya uluslararası bir mahkemece yasal açıdan bağlayıcı şekilde belirlenen eylemleri (soykırım vb.) doğru bulan, yalanlayan, büyük oranda önemsizleştiren veya haklı bulan, ayrıca yukarıda sayılan niteliklerinden dolayı bir gruba veya grubun bir üyesine karşı şiddete ve nefrete teşvik eden kişiler

- (1) 2 seneye kadar hapis cezasına mahkûm edilebilir.
- (2) Kişi bu sayılan suç unsurlarını bir eserde, radyo televizyonda veya geniş bir kitlenin erişebileceği şekilde işlerse, 3 seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.
- (3) Yukarıda belirtilen tahrik, teşvik suçu işleyen kişi, diğer insanların bir gruba veya böyle bir grubun üyesine

şiddet uygulamasına yol açarsa 6 aydan 5 seneye kadar hapis cezasıyla cezalandırılır.

- (4) Yukarıda sayılan suç unsurlarının doğrudan faili olmamakla birlikte, belirtilen gruplara veya grubun bir üyesine karşı bu gruba aidiyetleri sebebiyle nefret veya şiddeti onaylayan, teşvik eden veya tahrik eden yazılı materyal veya resim, fikir ve teorilerin başka tasvirlerini, basılan bir eserde, radyo televizyonda veya geniş bir kitlenin erişebileceği şekilde, onaylar veya haklı gösterici şekilde yayan veya başka şekilde halka erişilebilir kılan kişi, bir seneye kadar hapis cezasına veya 720 gün oranında para cezasına çarptırılabilir.

2015 Ceza Hukuku Değişikliği Yasası (Strafrechtsänderungsgesetz 2015) ile tahrik suçunun (Verhetzung) cezai yaptırıma tabi olması için; halka açık işlenmesi veya belli insan ve dini topluluklara karşı nefret ve şiddet çağrısını barındırması gerekmektedir. Aksi halde söz konusu durum, cezaya tabi tutulan basit hakaretten ileri gitmeyebilir. Burada suçun ulaştığı kişi sayısı tahmini 30 kişi olması belirleyicidir. İnternet yoluyla işlenen suçlarda bu kriter çoğunlukla sağlanmış olur. Yine tahrik suçu 150'den fazla insan önünde yapılırsa cezada artış mümkün olabilmektedir.

Tahrik suçu kamu suçlarından (Offizialdelikt) ve herhangi bir şikâyet gerek kalmadan savcılık tarafından resmi soruşturma açılır. İnternette yayımlanan nefret postalarında/gönderilerinde ise kişi polise fotoğraf gibi görsel kanıt göstererek şikâyetle bulunabilir. Tahrik suçu gibi kamu suçlarında; savcılık ve kriminal polis kendilerine şikâyet yoluyla bildirilen ve yine kendilerinin görev sırasında şahit oldukları şüpheli durumları hazırlık soruşturmasında resen açıklığa kavuşturmalıdır. Mağdurlar da yine dava sırasında şahit olarak sorgulanır. Savcılık soruşturma sonunda davayı durdurmaya, anlaşıma (Diversio) yoluyla sonlandırmaya veya mahkemeye götürmeye karar verebilir. Mahkemeye götürülen davalarda kararın oluşması için kanıtlar ve tanık ifadeleri önemli olduğundan, mağdurların şahitleri ve yazılı/sözlü kanıtları saklaması önem arz eder.

Kamu suçları sebebiyle açılan davalarda mağdurlar mahkeme harcı ödemek zorunda değildir.

- **Suçta Teşvik Etme, Suçu Onaylama (Aufforderung zu mit Strafe bedrohten Handlungen und Gutheißung mit Strafe bedrohter Handlungen - Madde 282)**

Bu maddeyle de bir kimse, basın yayın organlarında veya diğer türlü halka açık bir şekilde cezayla tehdit edilen bir suça teşvik eder veya bu davranışı onaylarsa, 2 yıldan fazla hapis cezasına çarptırılabilir.

Bu maddenin ikinci fıkrasına göre de kişi, kasıtlı işlenen ve bir yıldan fazla hapis cezası öngörülen bir suç, genel hak algısını reddeden bir şekilde doğru bulur veya böyle bir suça teşvik ederse yine cezalandırılır.

Suçta teşvik etme ve suçu onaylama, kamu suçları (Offizialdelikt) kapsamında bir ihbara gerek olmadan takip edilir. Konunun yargıya taşınması için savcılık veya polisin suç unsurundan haberdar olması gerektiğinden, bu grup suçlarda da bir şikâyetle bulunmakta fayda vardır. Olaydan haberi olan herkes ihbarda bulunabilir.

Bu madde kapsamında itiraz olarak sunulan ve yine siyasi partilerin de genelde konu ettiği en önemli unsur, yapılan açıklamaların ifade özgürlüğü kapsamında olup olmadığıdır. Bunun yanı sıra kişinin bir suç karşısında anlayış göstermesi ve bunu ifade etmesi, suçu onaylama olarak değerlendirilmez ve ceza kapsamına dahil edilmez.

Bu maddeye benzer olarak, yine Ceza Kanunu'nun 282a. maddesi de (Gutheißung terroristischer Straftaten), halka açık şekilde ya da bir basın yayın organı yoluyla terörist eylemleri teşvik etmeye ve onaylamaya ceza öngörmektedir.

- **Din Öğretilerinin Aşağılanması (Herabwürdigung religiöser Lehren - Madde 188)**

Ülkedeki bir kilise veya din topluluğunun saygı duyduğu bir insanı, eşyayı, inanç öğretisini, hukuka uygun bir geleneği, böyle bir kilisenin veya dini topluluğun hukuken meşru bir kurumunu halka açık olarak ve davranışı haklı bir kızgınlık doğuracak şekilde aşağılayan veya onunla alay eden kişi, 6 ay hapis cezasına ya da 360 günlük para cezasına çarptırılabilir.

Örneğin; Hristiyanların saygı duyduğu Hz. İsa, Hz. Meryem, Müslümanlar için Hz. Muhammed⁴, Budistler için Buda ve Dalai Lama bu maddeyle koruma altına alınan kişiler arasındadır. Yine kiliseler, Kâbe vs. gibi kurumlar ve hac, umre, dua, oruç gibi dinin genel olarak tanıdığı ve hukuka uygun adetleri de bu maddenin koruma alanına dahil edilir. Diğer nefret suçlarının aksine 188. maddenin kapsamı Avusturya devleti tarafından tanınan dini topluluklarla sınırlandırılmıştır.

Din öğretilerini aşağılama suçunun oluşması için bir kısım ifadelerle diğer din mensuplarına karşı hoşgörüsüzlük teşvik edilerek “dinî barışın” hedef alınmış olması gerekir. 1975 tarihinde yürürlüğe giren bu madde eleştiri veya hicvi değil, dini topluluklara karşı aşağılama ve kötülemeyi, alaycılığı ve hor görmeyi yasaklar.

⁴OGH 11.12.2013, 15 Os 52/12 d.

Bir siyasi partinin seminerinde Hz. Muhammed için pedofili suçu iftirasını atan siyasi parti mensubunun, 188. Madde kapsamında aşağılama suçunu işlediği belirlenmiştir.⁵

Bununla birlikte 2000-2015 seneleri arasında çok da fazla bu maddeye dayanan bir yargılama bulunmamaktadır. Bu maddenin, ifade özgürlüğünü kısıtlaması ve buna göre Avusturya’da hüküm giyenlerin sayısının fazla olmaması sebebiyle daha önce kaldırılması gündeme gelmişse de bu öneri aşırı bir tedbir olarak görülmüş ve farklı dinlerin saygı duyduğu yüksek değerlerin korunması için madde yürürlükte kalmıştır.

• **Hakaret (Ehrenbeleidigung - Madde 115)**

Bu maddeye göre birçok kişinin önünde bir kişiyle alay eden, onu aşağılayan, kendisine zarar veren veya zarar vermekle tehdit eden kişi, bu hareketinden ötürü Ceza Kanunu’nun başka maddelerine göre daha ağır bir cezaya tabi değilse, 115. madde kapsamında 3 ay hapis cezası veya 180 gün oranında para cezasına çarptırılabilir.

Hakaret halka açık şekilde veya en az 3 kişinin önünde gerçekleşmelidir. İnternet forumları ve sosyal medya üzerinden yapılan hakaretlerde halka açık olma unsuru doğrudan kabul görür. Bu maddede yer alan vaka, şikâyeteye bağlı suçtur (Privatanklagedelik) ve mağdurun şikâyeti üzerine soruşturma açılır.

Hakaretin farklı niteliklerinden ötürü belirli gruplara yapılması, diğer bir deyişle ayrımcı bir dille hakaret edilmesi durumunda, savcılık mağdurun talebi üzerine kovuşturma başlatabilir. Savcılığın soruşturmayı durdurması veya reddetmesi durumunda mağdurun kendisi Ceza Mahkemesine dava dilekçesi sunabilir.

Burada vurgulanması gereken günlük konuşmalara yerleşmiş ve ayrımcı içerikli olduğu kanıksanmayan terim ve kelimelerin anlamlarına dikkat edilmesi ve bunları kullanmaktan kaçınmak gerektiğidir. Halk arasında daha çok Balkan ülkesi asıllı kişileri tabir etmek için kullanılan çingene (Zigeuner) kelimesi, Afrika asıllı kişiler için kullanılan zenci, siyahi terimleri, yine kısa boylu kişiler için söylenen cüce kelimesi de ayrımcı hakaretlere örnek gösterilebilir.

Öte yandan önceki bir hakarete doğal reaksiyon şeklinde yapılan karşı hakaret cezadan muaf tutulabilir. Ayrıca internet yoluyla yapılan hakaretlerde internet sitesinin sahibine de hakaret bildirilip yayınlanan içeriklerin silinmesi talep edilebilir. Hakarete maruz kalan kişi ortaya çıkan maddi zararın tazminini de talep edebilmektedir. Bu sebeple internet yorumlarında kişi, öncelikle sayfanın ve katılımcıların özelliklerini araştırmalıdır. (bkz. Siber Mobbing, sf. 25)

• **İftira Yoluyla Hakaret (Madde 111)**

Bu maddeyle kişide olmayan karakter ve davranış eksiklikleri ve hataların kişiye

⁵ OGH 11.12.2013, 15 Os 52/12d („Mohammed-Entscheidung“).

yakıştırılması ve bu şekilde hakaret edilmesi cezaya tabidir. Kişide olmadığı halde ‘nazi, ırkçı, faşist, yalancı, dolandırıcı’ şeklinde yapılan hakaretlere, 6 ay hapis cezası veya 360 gün para cezası öngörülür. Kişi yine bu hakaretleri pek çok sayıda insanın ulaşabileceği şekilde yayımlarsa, ceza 1 seneye kadar artırılabilir.

İftira yoluyla hakaret de yine mağdurun şikâyetine bağlı suçtur (Privatanklagedelikt). Suçlunun hüküm giymesi için mağdur, önce yetkili ceza mahkemesine şikayet dilekçesini verir. Dava öncesinde devlet tarafından zorunlu bir ön soruşturma yapılmaz. Mağdur dava masraflarını karşılayanın yanı sıra delilleri de toplamak zorundadır. Dilekçe sonrasında gerekli olan yazılı kayıtların suçludan talebiyle alakalı mağdurun mahkemeye bir dilekçe sunma imkânı bulunur.

- **Ağırlaştırıcı Unsur (Erschwerungsgrund - Madde 33)**

Ceza Kanunu’na göre ırkçılık, yabancı düşmanlığı veya başka olumsuz motiflerle, özellikle yasada sayılan din, dil, ırk gibi niteliklerden dolayı belli insan grupları veya böyle bir grubun üyesine karşı, açıkça bu gruba aidiyeti sebebiyle Ceza Kanunu’nun öngördüğü bir suçu işlerse, bu durum ağırlaştırıcı bir sebep olarak görülür ve cezayı artırılabilir. Bu bakımdan, maruz kalınan suça ilişkin şikayetlerde failin din, dil, ırk gibi özelliklerinden dolayı kurbanı

hedef aldığı ya da olayın çıkışı farklı da olsa kurbanın aidiyetine ilişkin hakaret ve tacizleri de suça dahil ettiği durumlar, şikayetlerde mutlaka vurgulanmalıdır.

- **Siber Mobbing (Madde 107c)**

Bu maddeye göre; telekomünikasyon veya bilgisayar sistemi yoluyla, bir kişinin hayatına kabul edilemez şekilde müdahale ederek kişinin onurunu yaralayan ve cezayı gerektiren bir davranışı, birçok insanın önünde uzunca bir zaman sergileyen veya kişinin şahsi hayatından bir gerçeği ya da resim kaydını yine birçok insanın ulaşımına açan kişi, bir yıla kadar hapis cezası veya 720 gün para cezasına çarptırılabilir. Burada mağdurun artık hayatını sürdürmesi zorlaşmıştır. Bu aşamada kişilerin tacize dayanamayıp sosyal medya hesaplarını silmeleri de yine ceza için yeterli görülebilir.

Mağdur kişi taciz sebebiyle intihara kalkışırsa ve fail bir yıldan fazla süre mağdura yönelik hareketlerine devam etmişse, 3 yıla kadar hapis cezası söz konusu olabilmektedir.

Sosyal medya ve telefon uygulamaları üzerinden yapılan özel sohbetlerdeki ifadeler de kişi sayısı açısından en az 10 kişiye iletilmesiyle bu maddenin uygulama alanına girer. Bu tarz davranışların yasa ile ceza kapsamına alınmasında, internetin kolay kontrol edilememesinin yanı sıra, suçun etkilerinin büyük olması ve mağduru aşırı baskı altına sokması da belirleyici olmuştur.

Özel alana giren ve yasa dahilinde değerlendirilen suç unsurlarına; uygunsuz resimlerin paylaşılması, kişinin ölümcül hasta olduğunun paylaşılması, mağdurun ibadet yaparken çekilen videolarının paylaşılması dahil edilebilir.

Sosyal medya ve internet kişinin sosyalleşmesini sağlarken, kendi ile ilgili fazla bilgi vermesi saldırıya açık olma ihtimalini de artırır. Herkes kendine ait içerikleri paylaşmakta özgür olduğu için hakaret ve olumsuz yorumlarla da kişi çokça eleştirilebilir. Bir hukuk devleti olarak Avusturya’da, her ne kadar ifade özgürlüğü temel haklar arasında olsa da olumsuz yorum ve paylaşım yapanlara karşı kişilik haklarının korunması da esastır. Bu bağlamda yasanın sağladığı ifade özgürlüğü tamamıyla sınırsız değildir.⁶

2019 istatistiklerine göre Avusturya polisine bildirilen internet suçları önceki seneye göre %45 oranında artmıştır ve her sene de artmaya devam etmektedir. Yetkililere göre özellikle internet yoluyla işlenen suçlarda mağdur, bir yandan utanç ve korku sebebiyle, çoğunlukla da suçlunun yakalanmayacağını düşünerek polise bildirmekten kaçınır. Bununla birlikte mağdurların şikâyetleri büyük önem taşımaktadır. Her bir şikâyet veri tabanına kaydedilir ve örneğin, aşırı sağcı suçlu grubun kanıt dosyasına eklenebilir. Yine gelişen suç unsurlarının polis tarafından tanınması da suçun erken teşhis edilmesini kolaylaştırır, ayrıca sonrasında işlenecek

olası suçlar için önleyici tedbirler alınması sağlanır.

Kişilerin herkese açık sosyal medya sayfalarında ayrımcı yorum yapılması durumunda, yorumu yapan kişi, Ceza Kanunu’na göre hakaret suçlamasıyla cezalandırılabilir. Avusturya’da elektronik medyadan yapılan ve yasada nefret suçları kapsamındaki korunan gruplara aidiyeti sebebiyle insanları yine fiziksel ve ruhsal manada küçük düşüren ve nefrete teşvik eden her türlü açıklama, nefret söylemi olarak Ceza Kanunu’nun 282. (Suça Teşvik Etme) ve 283. maddesi (Tahrik Suçu) kapsamında cezalandırılabilir.

İnternet ortamında yapılan nefret yorumları yukarıdaki maddelere giriyor ve halkı nefrete teşvik ediyorsa, öncelikle site ve sayfa sahibi tarafından içerikleri denetlenip silinmelidir. Medya sahipleri bu yasaya göre kendi sayfalarında yapılan yorumların içeriklerini denetlemeli ve hukuksuz bir yorum yapıldığında bunları derhal kaldırmalıdır. Sosyal medya sayfasında yorumcuların nefret söylemi niteliğindeki yorumlarını silmek sayfa sahibinin yükümlülüğüdür. Sayfanın ait olduğu kişi Medya Yasasına (Mediengesetz) göre medya sahibi olarak değerlendirilir.

Sayfada açık hakarete maruz kalan yorumcu ise sayfa sahibine karşı, yapılan hakaret içerikli yorumu kaldırmadığı için, Medya Yasasına göre tazminat davası açabilir.

⁶ OGH 15 Os 81/11t, 29.06.2011.

Talep edilecek tazminatın miktarı ise yayımlanan içeriklerin kapsamı ve paylaşılmasının getirdiği etkiye göre belirlenir. Tazminat kararında içeriğe kimlerin giriş yetkisi olduğu ve gerçekte kimlerin ulaşabileceği, ayrıca hangi kanallarla yayıldığı da baz alınır. Medya Yasasının tazminat maddesi (6. Madde) daha çok hakaret, iftira ve sözlü saldırı durumunda devreye girer. Yine Medya Yasası 9. maddesine göre de mağdur hakkında düzenli aralıklarla yanlış bilgi yayımlanması durumunda yine düzeltme yayımlatma hakkı bulunmaktadır. Ceza davasının basın yayın kuruluşlarıyla duyurulması durumunda Medya Yasasının 10. maddesine göre kişi davanın sonucunu da yayımlatma hakkına sahiptir.

İnternet üzerinden takma isim kullanarak yapılan hakaretlerde mağdur, ücretsiz olarak failin bulunması için gerekli araştırmanın yapılmasını talep edebilir (Anordnung von Ermittlungsmaßnahmen zur Ausforschung des Täters, Ceza Usul Kanunu 71. madde- Strafprozessordnung). Bu dilekçe üzerine gerekli bilgilerin kendine ulaşmasının ardından mağdur 6 hafta içinde dava başvurusunu yapmalıdır. Özel dava dilekçesi (özel şikâyeteye bağlı dava) için davacı 2021 senesinin tutarlarına göre 269 avro harç ödemek zorundadır. Dava sonunda davalı suçlu bulunursa, davacının mahkeme harcını ve avukat masraflarını da karşılamak zorundadır.

İnternet yoluyla işlenen nefret suçlarında (Hass im Netz-Delikte) davacı, mahkemenin bilirkişi ve tercüman masraflarından muaf tutulur. Şikâyeteye bağlı suçlarda (Privatanklagedelikte) davacı duruşmaya katılmalıdır, aksi halde davadan vazgeçtiği düşünülür ve dava sonlandırılır.

Genel olarak kişinin internet üzerindeki sayfasında hukuka aykırı içerikli bir yorum yapılması durumunda bu yorum derhal silinmelidir. Ancak şikâyeteye bulunmak amacıyla öncesinde ekran görüntülerinin alınması faydalı olacaktır. İşlemin aciliyeti ise kişinin hesabının özel veya ticari amaçlı kullanımı ile ilgilidir.⁷

YASAKLAR YASASI (VERBOTSGESETZ)

Avusturya'da 1945 yılında yürürlüğe giren ve halen uygulanmakta olan Yasaklar Yasası, nasyonal sosyalist oluşumları, davranışları ve amaçları yasaklar ve bu suçlara 10 yıldan 20 yıla kadar ağır hapis cezaları öngörür.

Kaldırılan nasyonal sosyalist organizasyonları tekrar etkinleştirmeyi amaçlayan ve Avusturya devletinin bağımsızlığını ve barışını tehlikeye düşüren bağlantılar da yine bu yasa ile yasaklanmıştır.

⁷ OGH 29.04.2015, 15 Os 14/15w (15 Os 15/15t), OGH 12.04.2018, 15 Os 26/18i.

Yasanın en önemli ve yürürlükte olan 3. maddesine (Wiederbetätigung) göre, nasyonal sosyalist partiyi (Madde 3a/2) ve onun ideallerini herhangi bir şekilde benimsemek ve uygulamak yasaktır. Bu yasanın 3f. maddesiyle nasyonal sosyalist amaçla işlenen cinayet, darp ve kundaklama gibi suçlarda cezalar daha da ağırlaştırılabilir ve failin aşırı tehlikeli olması durumunda da ömür boyu hapis cezası verilebilir. Nasyonal sosyalist düzenin liderlerinin (Adolf Hitler vb.) açık bir şekilde övülmesi ve sembollerinin paylaşılması yayımlanması da bu yasayla cezaya tabi tutulur. 1999 ve 2004 seneleri arasında bu yasaya göre 158 kez mahkûmiyet kararı çıkmıştır. Daha güncel kararlar aşağıda örnek mahkeme kararları altında verilmektedir:

- **OGH 30.05.2017, 11 Os 20/17a
(Bir dine karşı nefrete teşvik etme)**

Yasaklar Yasasına göre Hitler ve hükümetinin yaptıklarının iyi gösterilmesi ve onaylanması, yine onların kullandıkları sembollerin ve sözlerin propaganda ve tahrik amaçlı kullanılması da cezaya tabi tutulmuştur.

Başlıkta tarih ve sayısı verilmiş olan örnek davada davalı, kendi sağcı içerikli internet sayfasında kullanıcı logosu olarak Davut yıldızını yanar şekilde gösterip “Yahudilik biyolojik bir miras suçudur” vb. ırkçı ve nefret kaynaklı birçok içerik yayımlamıştır. Mahkeme tarafından, davaya ilişkin Yasaklar Yasası ile Ceza Kanunu’nda belirtilen suç unsurlarının gerçekleştiği tespit edilmiştir.

Başka bir davada da bir internet forumunda Nazilerin Yahudilere yaptıkları işkence ile ilgili görüntülerini öven ve Yahudilere hakaret eden yorumlar yapılmış ve suçun Yasaklar Yasası’nın alanına girdiğine hükmedilmiştir.⁸

⁸ OGH 29.11.2016, 14 Os 88/16x.

Heil Hitler!

Ausländer raus!

KANITLARIN KORUNMASI VE BİLDİRİME İLİŞKİN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR NELERDİR?

Kanıt denince, birçok kişinin aklına elle tutulabilen somut bir belge, görüntü veya ses kaydı olması gerektiği gelir. Bu, her zaman doğru bir yaklaşım değildir. Nefret suçlarının birçoğunun fiziksel bir kanıt olmayabilir.

Örneğin, başörtülü olduğu için, sokakta fiziksel saldırıya uğrayan ve kendisine hakaret edilen bir insanın elinde hiçbir fotoğraf, ses veya görüntü kaydı olmayabilir. Bu, işlenen suçun ispatlanamayacağı anlamına gelmez.

07

Çoğu zaman, ceza davalarında, suçun ispatlanması için görgü tanıklarının ifadelerine başvurulur. Yine çoğu zaman, en önemli görgü tanığı mağdurun kendisidir. O nedenle, “Elimde hiçbir fiziksel kanıt yok. Şikayetçi olsam da ispat edemem”, gibi bir yanılgıya düşmemek gerekir.

Sözlü taciz ve fiziksel saldırı durumlarında aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi gerekir:

- Sokakta veya başka bir yerde sözlü taciz veya fiziksel saldırıya maruz kalmanız durumunda, her şeyden önce güvenliğinizi ve sağlığınızı düşünmeli ve korumalısınız. Delilleri koruyabilmek için, kendinizi veya bir başkasını tehlikeye atmamalısınız. Kendiniz ve çevrenizdekilerin güvende olduğundan emin olduktan sonra sıradakileri uygulayabilirsiniz.
- Siz veya olay yerindeki başka biri yaralandıysa, ambulans ve polise haber vermelisiniz. Bu, yaralılara yardım ederken, bir taraftan da olayın resmi makamlarca kaydedilmesini ve delil oluşmasını sağlayacaktır.
- Yaralanmadıysanız dahi, güvenliğinizi sağladıktan sonra, mümkün olan en kısa zamanda polisi mutlaka aramalısınız.
- Olayın herhangi bir görüntü veya ses kaydını alabildiyseniz, bunları koruyup polise teslim etmelisiniz.
- Olay yerinde, görgü tanıkları olduysa, bu tanıkların adres ve iletişim detaylarını almanız çok yararlı olur. Bunu yaparken, tanıkların size zarar verebilecek başka kimseler olmadığından emin olmanız çok önemlidir. Görgü tanıkları arasında herhangi bir görüntü veya ses kaydı almış kimse varsa, görüntüleri size vermelerini ve aynı zamanda görgü şahitliği etmelerini isteyebilirsiniz.
- Olayın gerçekleştiği noktayı, tarihi ve saat aralığını not almak, daha sonra olayın güvenlik kameralarından kaydedilen görüntülerine ulaşmak bakımından yarar sağlayabilir.
- Mümkünse, olay yerinin fotoğraflarını çekmek de fayda sağlayabilir. Ancak, bunu yaparken saldırının devam etmediğine ve güvende olduğunuza emin olmalısınız.
- Suçluyu tespit etmek için yararlı olabilecek bilgileri not etmelisiniz. Örneğin, tahmini boyu, kilosu, cinsiyeti, ten rengi, giysileri, saç rengi, gözlükleri, takıları, bıyık ve sakalı, aksanı, dişleri, kesik veya yara izleri, dövmeleleri vb. özellikleri polise aktarmak faydalı olacaktır.
- Olay esnasında, size veya olay yerindeki başka birine karşı kullanılan ırkçı, ayrımcı veya cinsiyetçi söylemleri olabildiğince detaylı ve doğru bir şekilde not almanız çok yararlı olacaktır.

- Tek bir olaydan ziyade, bir olaylar zinciri olarak gelişen nefret suçları durumunda, her bir olayın tarihi, saati ve neler olduğunu not etmeniz çok fayda sağlayacaktır.
- Sizin yaptıklarınızın dışında, polis de sokak kameraları ve benzeri başka deliller toplayacaktır.

Mağdurun siber suç durumunda yapması gerekenler hususunda Avusturya İçişleri Bakanlığı aşağıdaki adımları önermektedir:⁹

- Mağdur polise durumu bildirmeli, gerekirse şikâyetle bulunmalıdır.
- Her türlü yazılı kanıt, karşılıklı konuşma, e-posta, fotoğraf ve video saklanmalıdır. Bunlar kaydedilemiyorsa ekran fotoğrafı çekilmelidir.
- Polise verilen her türlü yazılı kayıt orijinal olmalı ve üzerinde değişiklik yapılmamalıdır. Mailler de iletilirken aynı şekilde orijinal olarak kaydedilmeli ve kaydedilen kopyası eklenmelidir.
- Bazı durumlarda mağdurlar fail hakkındaki IP adresleri ve Log bilgileri gibi verilere site üzerinden kendileri de erişebilir. Bu sebeple mağdur, online servis sağlayan kurumda kayıtlı olan bilgileri kendi çabasıyla bulabilir.
- Daha karışık durumlarda yaşananların tarihi olarak sıralaması yapılmalıdır.
- Son olarak saklanan kayıtların güvenli ve istenen şekilde gerekli kurumlara iletilmesi gerekir. Bu husustaki kayıtların iletilmesi için <https://cryptshare.bmi.gv.at/Start?0> adresi kullanılmaktadır.

⁹ Bundesministerium für Inneres, Bundeskriminalamt, Cybercrime Report 2019, 37.

TAKİP EDİLMESİ GEREKEN YASAL SÜREÇ NEDİR?

Nefret suçları ile karşılaşan kişi öncelikle polise giderek şikâyetçi olmalıdır. Bu tarz suçlar kişiye özel olduğu ve kanıtlanması zor olduğu için mağdurlar polise şikâyet etmeyi zaman kaybı olarak görebilir. Fakat fail bulunamasa dahi şikâyet edilen her suç kayıt altına alınır. Bu aşamada tüm nefret içerikli suçların yetkili mercilere ulaşması genel verilere yansıyacak ve durumun ciddiyetine dikkat çekecektir.

08

Saldırıyı yetkili mercilere bildirirken detaylar atlanmamalı, önceki bölümde de belirtildiği gibi, olayın nerede, nasıl işlendiği, faile dair hatırlanan tüm detaylar ve bir şahit olup olmadığı da yine ifadede yer almalıdır. Bildirimdeki en önemli hususlardan biri; saldırının din, dil, ırk gibi nitelikleriniz nedeniyle gerçekleştirilmiş, nefret suçu niteliğinde bir saldırı olduğunu kayıt altına aldırmanızdır. Bu durumda verilecek cezanın ağırlaştırılması mümkün olabilecektir.

BAZI EMSAL KARARLAR

- **OGH v. 5.4.2017, 15 Os 25/17s (Mültecilere karşı nefrete teşvik etme)** Yargıtaya sunulan bu davada çıkan karara göre, Ceza Kanunu'nun 283. maddesinde (Tahrik Suçu-Verhetzung) tanımlanan toplumu nefrete sürükleme ve kışkırtma suçları işlenmiştir. Sanık herkese açık olan Facebook sayfasında, mezarda çekilen ve silahlı iki keskin nişancının bulunduğu bir resmi yayımlamış ve altına da "Almanya'nın en hızlı iltica davası... Dakikada 1.400 dilekçe reddetmekte" şeklinde yorum yapmıştır. Burada Avusturya vatandaşı olmayan kişilere karşı toplumun belli bir kesimini kışkırtma unsuru gerçekleşmiştir. Ayrıca fail, hedef grubu mültecilerle sınırlandırmıştır. Eyalet Yüksek Mahkemesi tarafından mültecilerin bir grup olarak 283. madde hükmüne dahil edilemeyeceği, bu nedenle yapılanın nefret suçu kabul edilemeyeceği belirtilmiş olsa da Yargıtay, bu kararı bozmuş, nefret suçunu doğrulamış ve nefrete sonuna kadar karşı durulması ve yabancı düşmanlığı ve ırkçılığın belirli tanımlarının önüne geçilmesi gerektiğini hükme bağlamıştır.
- **OGH 11.12.2013, 15 Os 52/12d (Hz. Muhammed Kararı)** Bu örnek karara göre, fail halka açık şekilde, devletin tanıdığı bir dinin saygı duyduğu bir kişiliği, Hz. Muhammed Peygamberi, 32 kişinin önünde İslam Seminerleri kapsamında aşağılamış, onunla alay etmiş, açıkça pedofili iftirasında bulunmuştur. Konuşmalar failin de aktif olduğu Avusturya'nın aşırı sağcı partisi FPÖ Eğitim Enstitüsünde gerçekleşmiş ve internet sitesinden de yayımlanmıştır. Dini öğretileri ve toplulukları aşağılamak suçlamasıyla burada fail 120 gün oranında

09

para cezasına, ödenememesi halinde 60 gün hapis cezasına çarptırılmıştır. Yargıtaya sunulan itiraz dilekçesinde fail, adil yargılanma hakkının kendisine verilmediğini ve konuşmalarının ifade özgürlüğü kapsamına girmesi gerektiğini belirtmiş ve davanın tekrarını istemiştir. Yargıtay ise bu itiraz dilekçesini reddetmiş ve kararı onaylamıştır.

- **OGH 04.07.2017, 14 Os 55/17w (Yasaklar Yasasının İhlali)** Bir futbolcu, maç sırasında rakibine “sadece bir lider var ve siz Yugoslavlar hepiniz gazlanmalı ve vurulmalısınız” şeklinde hakaretinin ardından Hitler selamı vermiştir. Bu davada da Yasaklar Yasası’nın 3g. maddesine göre fail suçlu bulunmuştur.
- **OGH 11.12.2018, 14 Os 127/18k (Yasaklar Yasasının İhlali)** Bir davada yine fail tramvayda Adolf Hitler’in konuşmasını yüksek sesle dinleyerek yolcuların içinde, herkesin görebileceği şekilde birkaç defa ‘Heil Hitler’ sloganı atmıştır. Bunun gibi yine başka bir davada da fail, Auschwitz Toplama Kampının fotoğrafını ve ‘Çalışma özgürleştirir’ sloganını Facebook sayfasında yayımlamış ve Yasaklar Yasasının 3g. Maddesinde yer alan nasyonal sosyalist emelleri desteklemek suçundan hüküm giymiştir.
- **OGH 14.01.2004, 13 Os 154/03 (İrkçi Hakaret)** Bu davada polis bir kontrol sırasında mağdura ‘Scheiss N**er – pis z**ci’ şeklinde hakaret etmiş ve Ceza Kanunu’nun 115. maddesi (Hakaret Suçu) kapsamında ırkçı hakareten dolayı savcılık mağdurun da isteği üzerine soruşturma

başlatmıştır. Savcılığa göre burada memur kendi mevkiini kullanarak karşı tarafa hakaret etmiş ve Ceza Kanunu’nun 115 (Hakaret), 117 (Şikayete Bağlı Suç), 313 (Görevini Kötüye Kullanma) maddelerinde tanımlanan suçları işlemiştir. Sonraki aşamada hakim tarafından bu hakaretin insan onurunu zedelemeye yeterli olmadığı ve bu kapsamda kamu suçu olarak kabul edilemeyeceği belirtilmiş ve dava düşmüştür. Eyalet Mahkemesi de bu kararı onaylamış ve failin hakaret ettiğini fakat bunun onur yaralayacak kadar ırkçı içerikte olmadığını açıklamıştır. Yargıtay ise verdiği kararda, yukarıdaki maddelerin davada Ceza Kanunu’nun 283 (Tahrik Suçu) maddesinde belirlenen bir gruptan olan kişiye karşı gerçekleştiğini ve ilk derece mahkemesinin aldığı kararın yasaya aykırı olduğunu tespit etmiştir.

- **OGH 28.09.2010, 11 Os 87/10v (Polisten Türklere Hakaret)** Bu davada mağdur, polise giderek kendisine gelen tehdit sebebiyle şikayetçi olmak istemiş, fakat görevdeki polis memurları buna engel olmuş ve bu şekilde görevlerini kötüye kullanma suçunun gerçekleştiği belirlenmiştir. Ayrıca mağdura ‘Asla Avusturyalı olamazsın. Kahrolası Tschusch (Türkler için kullanılan ırkçı bir hakaret), kahrolası Türk’ demesi üzerine geçen davada Ceza Kanunu’nun 283. maddesinde yer alan etnik aidiyetten dolayı tahrik suçunun (Verhetzung) işlendiği doğrulanmış, ayrıca failerin kendi görevleri sırasında bu suçun gerçekleşmiş olması da yine ağırlaştırıcı unsur olarak kabul edilmiştir.

RESMİ VE SİVİL TOPLUM DESTEK MEKANİZMALARI NELERDİR?

Avusturya’da 2020 senesinde genel suç oranı %11,3 oranında azalma gösterirken, internet yoluyla işlenen suçlarda ise %26,3 oranında artış tespit edilmiştir. İnternet suçlarındaki artışta pandemi nedeniyle gerçek hayatların dijital dünyaya yönlendirilmesinin de etkisi olduğu tahmin edilmektedir.

10

Nefret suçları alanında Steiermark Ayrımcılıkla Mücadele Dairesinin (Antidiskriminierungsstelle Steiermark) başlattığı BanHate uygulamasının yayımlanan raporunda ise 2020 yılında bu uygulama üzerinden bildirilen 3.215 suç kaydı olduğu, bunların 1.750 kadarı hakkında soruşturma açıldığı ve bu kayıt miktarında 2019 senesine göre %76 oranında artış olduğu belirtilmiştir.¹⁰ Bu uygulamayla 2017-2020 arasında 5.000'in üzerinde nefret içerikli posta bildirilmiştir.

Avusturya'da nefret suçlarıyla mücadelede Ocak 2018'den bu yana 'Nefret yerine diyalog/Dialog Statt Hass' adlı bir program model olarak uygulanmaya başlanmış olup savcılık ve mahkemeler de bu programdan gerektiğinde faydalanabilmektedir. Neustart Derneği tarafından devlet kurumları kontrolünde başlatılan bu program, ayrımcılık konusuna karşı hassasiyeti artırarak haksızlığa karşı bilinç oluşturup davranış değişikliğine yönlendirmeyi amaçlamaktadır. Program kapsamında insanlar ayrımcılık ve nefret suçları hakkındaki yasalar konusunda bilgilendirilir, ifade özgürlüğünün etkisini ve hassasiyetini gözden geçirir ve olayları mağdur açısından değerlendirerek farklı bakış açıları geliştirir.

Bu alanda eğitimli 40 adet şartlı tahliye uzmanı bulunmaktadır. Yaklaşık 6 ay süren bu program şartlı tahliyelerde uygulamaya alınır. Failin kabul etmesi durumunda programa başlanır ve başarılı sonuçlanması durumunda da kişinin şartlı tahliye imkânı bulunur. Sosyal medya üzerinden yapılan tahrik suçlarında (Verhetzung) gerek mültecilere ve göçmenlere gerekse farklı din mensuplarına karşı uygulanan ayrımcılık suçlarında birçok kez bu programdan faydalanılmıştır.

Bununla birlikte İçişleri Bakanlığı çeşitli sivil toplum örgütlerine de çalışmalarında destek vermekte, özellikle şiddete karşı koruma merkezlerine yüksek miktarda finansal kaynak sağlamaktadır. Nefret suçlarında destek veren gerek özel nitelikte gerekse devlet bünyesinde farklı kurumlar bulunmaktadır. Mağdur mahkemeye veya polise şikayetini bildirip yasal süreci başlatırken doğru bilgilendirme ve yönlendirme için detayları sonraki kısımlarda verilen kuruluşların danışmanlığından faydalanabilir.

¹⁰ Antidiskriminierungsstelle Steiermark (13.02.2021),

<<https://www.antidiskriminierungsstelle.steiermark.at/cms/beitrag/12816497/162294838>>

- **ZARA -Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit**

Avusturya’da nefret suçları alanında çalışan, mağdurların haklarını gözetken ve gerektiğinde savunan sivil toplum kuruluşlarından en bilineni 2000 yılında kurulan ve yılda 2000’in üzerinde kişiye danışmanlık ve destek veren ZARA’dır. İrkçiliğe uğrayan mağdur bu kurumda bilgi edinebilir ve hukuki süreç konusunda destek alır. Ayrıca bildirilen saldırılar ZARA tarafından kayıt altına alınır ve veri olarak değerlendirilir. Yine çeşitli atölye çalışmaları, kampanya ve medya çalışmalarıyla da ırkçılık konusunun toplum tarafından dikkate alınması sağlanır. Kurumun bünyesindeki #GegenHassimNetz danışmanlık kurumu da internetten yapılan nefret söylemleri ile ilgili doğrudan bilgi edinilmesini sağlar.

ZARA Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit
Schönbrunner Straße 119/13, 1050 Wien
Telefon: 01 929 13 99
E-Mail: beratung@zara.or.at

- **Beratungsstelle für Extremismus (BOJA)**

Başbakanlık tarafından desteklenen bu danışmanlık merkezi ise çevrelerinde radikalleşme ve fanatiklik yolunda ilerleyen ve böyle bir gruba dahil olan kişiler olması durumunda, yakınlarına, sosyal meslek grubundan insanlara ve öğretmenlere ne yapılması gerektiği hakkında danışmanlık verir. Aşırılık, fanatiklik, yine bu kurum tarafından politika ve din kaynaklı aşırılık olarak ele alınmaktadır. Kurum bünyesinde siyaset bilimciler, İslam bilimcileri, pedagoglar ve çeşitli meslek gruplarından uzmanlar farklı dillerde hizmet verir. Özellikle gençlerin ve çocukların farklı çevreler tarafından aşırılığa yönlendirilmesi ya da bundan şüphe edilmesi durumunda, ücretsiz danışmanlık sağlanır. Ayrıca çeşitli seminerler düzenlenerek aşırılık ve fanatiklik konularına karşı farkındalık artırılmaktadır. Kurum, gençlere yönelik çalışmaları bulunan derneklerde faaliyet gösterir.

Helpline: 0800 2020 44, Pazartesi-Cuma,
10:00–15:00, Salı 10:00–19:00
office@beratungsstelleextremismus.at

- **Dokustelle Avusturya**

İslam karşıtlığı ve Müslümanların uğradığı ırkçılık ve nefret suçları ile ilgili verilerin toplanmasında aktif olan Dokustelle de 2015 senesinde kurulmuş olup kendilerine bildirilen her türlü nefret içerikli saldırıyı kaydeder ve sene içerisinde seminerler vererek insanları bilinçlendirmeye çalışır. Özellikle Müslümanların uğradığı saldırı, tehdit, nefret söylemi vb. durumlarda mağdura ön bilgi verip gerekli yerlere yönlendirir ve olayların verilerini kaydederek bu verileri basın toplantılarında tanıtımını yaptığı senelik raporlarda yayımlar. Bu kuruma internet üzerinden doğrudan da bildirim yapılabilir.

office@dokustelle.at
+436764040005

BAŞVURULABİLECEK YAŞAL MERCİLER VE SİVİL TOPLUM KURULUŞLARI

11

Yasal Mercii	İletişim Bilgileri
Avusturya Federal Başbakanlık Ofisi Bundeskanzleramt Österreich:	Ballhausplatz 2 1010 Wien post@bka.gv.at https://www.bundeskanzleramt.gv.at
Ayrımcılık ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Danışmanlık Hattı (Hotline gegen Diskriminierung und Intoleranz)	Tel: +43 (0) 800 222 666 (Avusturya içi ücretsiz) antidiskriminierung@bka.gv.at
İç İşleri Bakanlığı Anayasa Koruma ve Terörizmle Mücadele Federal Ofisi (Bundesministerium für Inneres Bundesamt für Verfassungsschutz und Terrorismusbekämpfung)	https://bvt.bmi.gv.at/601/ Herrengasse 7 A-1010 Wien ns-meldestelle@bvt.gv.at (Nasyonal sosyalist oluşum tehlikesinde) stopextremists@bmi.gv.at (Avusturyayı tehdit edebilecek aşırı ve radikal oluşumlarda) Tel.: +43 1 53 126-0
Adalet Bakanlığı Bundesministerium für Justiz	Museumstraße 7 1070 Wien https://www.bmj.gv.at/public.html 0800 99 99 99 +43 1 526 36 86
Avusturya'da Yetkili Mahkeme Arama	https://www.justiz.gv.at/home/gerichte/gerichtssuche~781.de.html
Acil Durumlar İçin Polis: Avrupa Acil Hattı: (Euro-Notruf) Acil Durumlar İçin Kurtarma:	Tel: 133 Tel: 112 Tel: 144
Polis İnternet Sitesi:	https://www.polizei.gv.at/start.aspx
Viyana Eyalet Polis Merkezi LPD Wien:	Schottenring 7-9 1010 Wien Telefon: 01 31310-0 LPD-W@polizei.gv.at

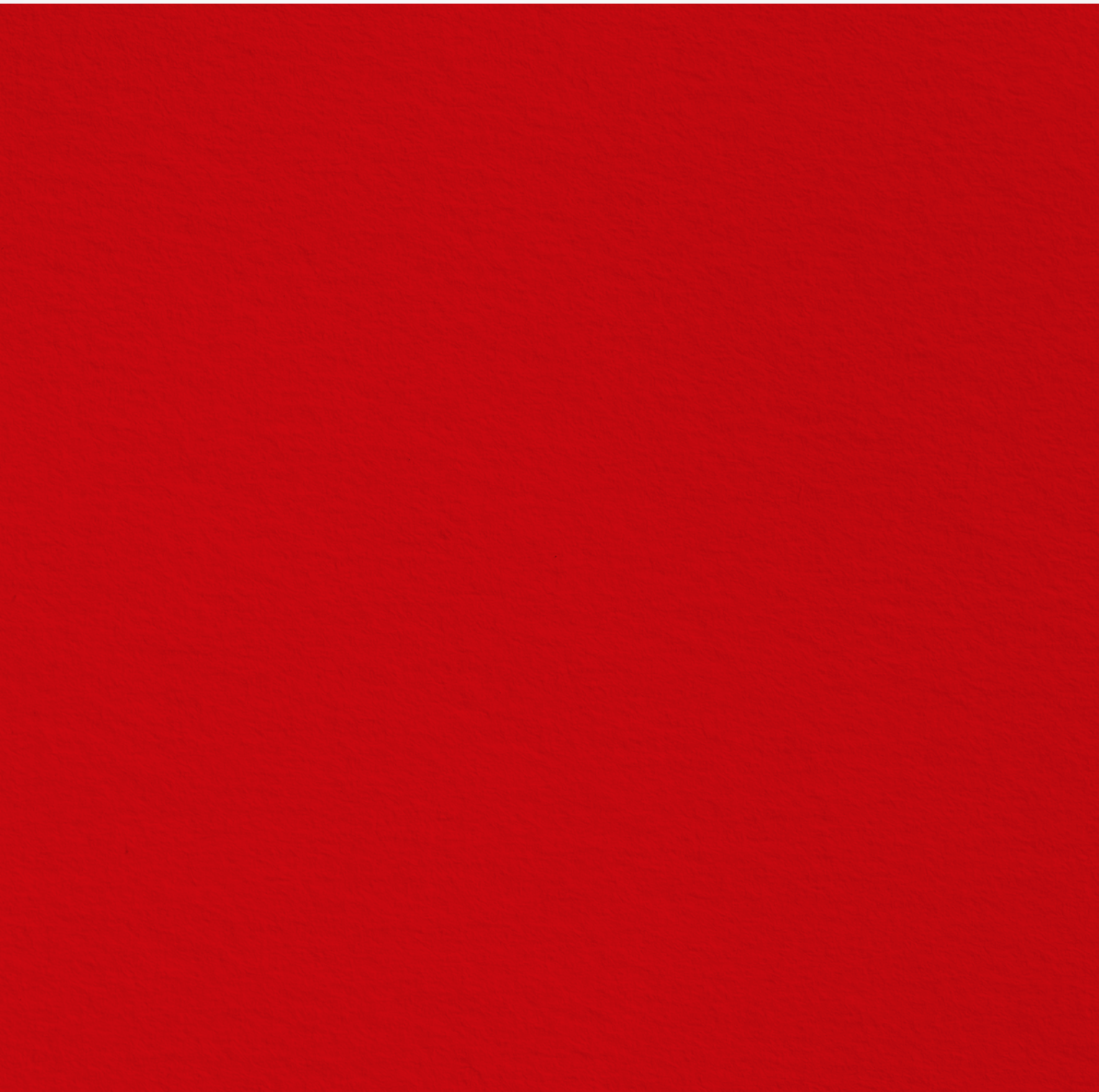
Sivil Toplum	İletişim Bilgileri
Dokustelle – Dokumentations- und Beratungsstelle Islamfeindlichkeit und Antimuslimischer Rassismus	office@dokustelle.at Tel: +43 676 40 40 005
ZARA – Zivilcourage & Anti- Rassismus-Arbeit	Schönbrunner Straße 119/13 T: +43 (1) 929 13 99 office@zara.or.at https://www.zara.or.at/de/beratung/#melden
Verein Weisser Ring Suç mağdurları yardım derneği Verbrechensopferhilfe	Alserbachstraße 18, 1090 Wien 017121405 +43800112112 (Suç Mağduru Acil Hattı) office@opfernotruf.at
BOJA-Beratungsstelle für Extremismus	Helpline: 0800 2020 44, Pazartesi-Cuma, 10:00–15:00, Salı 10:00–19:00 office@beratungsstelleextremismus.at

Anadolu Ajansı

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA
TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

NEŞAM

Nefret Suçları ve
Ayrımcılıkla Mücadele

www.nesam.ytb.gov.tr